

**VOORSTEL AB**

**DATUM DB VERGADERING** : 18 juni 2019

**DATUM AB VERGADERING** : 9 juli 2019

**PORTEFEUILLEHOUDER** : M.F. Wichard

**REGISTRATIENUMMER** : Z/18/O20152-115192

**OPSTELLER** : Melanie Kuiper, telefoonnummer +31882331661

**CATEGORIE:** Bespreekstuk

**ONDERWERP**

Uitwerking Strategie Slibeindverwerking

**VOORSTEL**

1. Kennismaken van de uitwerking van het AB-besluit Strategie Slibeindverwerking van 29 januari 2019.
2. Instemmen met gewijzigde strategie slibeindverwerking:
  - a. Gezamenlijke aanbesteding met Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest;
  - b. Stimuleren ontwikkelen van extra slibeindverwerkingscapaciteit door (nieuwe) marktpartijen en daarom contracten voor de middellange en lange termijn uit te vragen (initiele looptijd van 10, 15 of 20 jaar met optionele verlenging tot maximaal 30 jaar);
  - c. De gunningscriteria (met betrekking tot duurzaamheid) en een mogelijk plafondbedrag in de aanbesteding in afstemming met de andere partners ter beoordeling laten aan het dagelijks bestuur;
  - d. In afstemming met STOWA en alle Nederlandse waterschappen voor de lange termijn blijven inzetten op innovatie om nog duurzamere slibketens te ontwikkelen.
3. Het dagelijks bestuur mandateren voor de nadere uitwerking van de strategie onder 2 en voor de aanbesteding.

**SAMENVATTING**

De huidige contracten voor de verwerking van ons zuiverings-slib lopen af in 2020 en 2022, deze contracten zijn niet meer te verlengen. In de huidige markt voor slibeindverwerkers is een beperkt aantal marktpartijen actief. Deze krapte in de markt kan de komende jaren tot aanzienlijk hogere kosten voor slibeindverwerking leiden. Tijdens de AB vergadering op 29 januari 2019 is de strategie slibeindverwerking vastgesteld. Deze strategie is de afgelopen maanden uitgewerkt. Zo is verkend hoe gezamenlijk met andere waterschappen extra slibeindverwerkingscapaciteit gerealiseerd kan worden. Uit deze verkenning blijkt dat door een gezamenlijke aanbesteding van de slibeindverwerking met de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest (door schaalvergroting) mogelijk extra slibeindverwerkingscapaciteit ontwikkeld kan worden. Voor deze ontwikkelingen is een langere contractlooptijd gewenst. Deze langere contractlooptijd is naar verwachting gunstig voor de kostenstijging van de slibeindverwerking ten opzichte van een kortere contractlooptijd. Bij een langere contractlooptijd is het belangrijk aandacht te besteden aan de flexibiliteit om ook in de toekomst in te kunnen spelen op innovatieve ontwikkelingen. De uitwerking leidt op twee punten tot een gewijzigd voorstel ten opzichte van het AB-besluit van 29 januari 2019: (1) een gezamenlijke aanbesteding met de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en (2) een uitvraag van contracten voor de middellange en lange termijn.

**BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN**

Op 22 januari 2019 is in een Deltabijeenkomst informatie verstrekt over de strategie slibeindverwerking. Deze informatie hield o.a. het volgende in:

- Aflopende contracten met onze huidige slibeindverwerker in 2020 en 2022 (niet verlengbaar);
- Beperkt aantal marktpartijen in huidige markt;

Op 29 januari heeft u ingestemd met de strategie slibeindverwerking:

1. Een aanbestedingsprocedure voor middellange termijn starten, met een vast blok van 5 jaar en 5 jaar optioneel en afhankelijk van het aangeboden tarief te gunnen;
2. Gelijktijdig met omringende waterschappen gezamenlijk opties verkennen om te komen tot meer capaciteit voor slibeindverwerking;
3. In afstemming met STOWA en alle Nederlandse waterschappen voor de lange termijn inzetten op innovatie om nog duurzamere slibketens ontwikkelen.

Het nu voorliggende voorstel is de uitwerking van deze eerdere besluitvorming en leidt tot een bijstelling daarvan. De bijstelling van de strategie houdt in dat we een gezamenlijke aanbesteding gaan doen met de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en dat mogelijk voor langere termijn wordt gegund. Deze strategie blijft in lijn met de rapportage en het advies die recent door de Unie-commissie CWE zijn overgenomen. Tevens past deze strategie binnen de kaders van DuurzaamDOEN en is ze geen belemmering bij de uitvoering van de maatregelen voor de slibgisting Echten.

### **OMGEVING EN PARTNERS**

Gezamenlijke aanbesteding met Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest.

### **FINANCIËN**

In de meerjarenraming is uitgegaan van het huidige kostenniveau. Tot de aanbesteding is onzeker wat de kosten worden. Een stijging van de slibeindverwerkingskosten kan leiden tot een aanzienlijke stijging van de zuiveringsheffing (tot maximaal 4%).

### **RISICO'S**

#### Financieel:

Door krapte op de slibmarkt zijn de uitkomsten van de aanbesteding onzeker. Dit kan leiden tot een aanzienlijke stijging van de zuiveringsheffing. We overwegen een plafondbedrag op te nemen in de aanbesteding, maar ook dan is een aanzienlijke stijging van de zuiveringsheffing (tot maximaal 4%) niet uit te sluiten.

#### Continuïteit:

Continuïteit van slibeindverwerking is zeer belangrijk voor ons waterschap. Met deze aanbesteding bieden we (nieuwe) marktpartijen de mogelijkheid nieuwe slibeindverwerking te realiseren. Dit brengt een tweetal risico's met zich mee m.b.t. continuïteit in de slibafzet.

1. Bij de afloop van contracten zal een nieuwe slibeindverwerking nog niet operationeel zijn, er is dan sprake van een overbruggingsperiode. Voor deze overbruggingsperiode zullen marktpartijen een oplossing moeten aanbieden.

Tijdens de aanbesteding moeten de partijen aangeven en onderbouwen hoe zij de slibeindverwerking tijdens een overbruggingsperiode realiseren.

2. Nieuwe installaties functioneren niet altijd meteen optimaal, wat een risico is voor de continuïteit van de slibafzet.

In de aanbesteding worden eisen gesteld t.a.v. ervaring met verwerken van grote volumes zuiveringsslib of ander vergelijkbaar materiaal.

Een ander risico m.b.t. de continuïteit is dat bij recente aanbestedingen bij de ons omringende waterschappen slechts 1 of 2 verwerkers mee hebben gedaan in de aanbesteding. Een risico is dat er geen geschikte afnemer inschrijft. Door gezamenlijk met de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest aan te besteden, is sprake van schaalvergroting en hierdoor hebben (nieuwe) marktpartijen de mogelijkheid om te investeren in extra eindverwerkingscapaciteit. Hierdoor zijn er naar verwachting meer geïnteresseerde marktpartijen die in zullen schrijven.

Naast de risico's is er ook een kans m.b.t. de continuïteit, bij een langere contractlooptijd is de slibafzet voor een lange periode verzekerd, hiermee zijn we minder afhankelijk van marktwerking.

### Flexibiliteit en duurzaamheid

Waterschap Drents Overijsselse Delta is een zogenaamd ongebonden waterschap, daarmee wordt bedoeld dat het waterschap geen aandeelhouder is bij een slibeindverwerkingsbedrijf, maar contracten heeft met marktpartijen en daardoor flexibeler. Met deze aanbesteding bestaat de kans dat we ons voor langere tijd vastleggen bij een marktpartij, omdat we contracten voor de middellange en lange termijn uitvragen (initiële looptijd van 10, 15 of 20 jaar met optionele verlenging tot maximaal 30 jaar). Toekomstige, duurzamere innovaties (zoals mogelijk superkritisch vergassen van slib) kunnen pas na afloop van het contract worden toegepast voor onze slibeindverwerking.

Door in de aanbesteding eisen en gunningscriteria mee te nemen m.b.t. duurzaamheid, willen we de marktpartijen uitdagen een duurzame slibeindverwerking aan te bieden die toekomstbestendig is. Daarnaast zal in de overeenkomst met de marktpartij een afspraak worden opgenomen om de technologische ontwikkelingen in de slibeindverwerking te blijven faciliteren waarbij het uitgangspunt is dat dit leidt tot een gedeeld voordeel.

Bij deze aanbesteding is er een spanningsveld tussen de contractlooptijd (continuïteit) en de flexibiliteit die je wilt houden bij nieuwe (duurzamere) ontwikkelingen.

### **TOELICHTING**

Op 22 januari 2019 is het AB tijdens een Deltabijeenkomst geïnformeerd over de ontwikkelingen op het gebied van slibeindverwerking. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot de Strategie Slibeindverwerking, hier heeft u op 29 januari 2019 mee ingestemd:

1. Een aanbestedingsprocedure voor middellange termijn te starten, met een vast blok van 5 jaar en 5 jaar optioneel en afhankelijk van het aangeboden tarief te gunnen;
2. Gelijktijdig met omringende waterschappen gezamenlijk opties te verkennen om te komen tot meer capaciteit voor slibeindverwerking;
3. In afstemming met STOWA en alle Nederlandse waterschappen voor de lange termijn in te zetten op innovatie om nog duurzamere slibketens ontwikkelen.

De samenvatting van het bestuursvoorstel van 29 januari 2019 staat in onderstaand kader.

#### **Samenvatting bestuursvoorstel 29 januari 2019**

De huidige contracten voor de verwerking van ons zuiveringsslib lopen af in 2020 en 2022. Krapte in de markt van slibeindverwerking (in de huidige markt is een beperkt aantal marktpartijen actief met een beperkte verwerkingscapaciteit) kunnen de komende jaren leiden tot hogere kosten. De huidige methodes van slibeindverwerking zijn compromissen op duurzaamheid: sommige scoren beter op terugwinning van grondstoffen (fosfaat, organisch materiaal) en andere op winning van energie (klimaat, CO<sub>2</sub>). Dit in combinatie met de krapte in de markt maakt dat het advies is om te gunnen op fictieve laagste prijs (hiermee kun je, afhankelijk van gekozen aanbestedingsprocedure, gunnen op EMVI of laagste prijs).

Indien de prijs voor de middellange termijn (5 jaar vast en 5 jaar optioneel) gunstig is, dan is het advies om hiervoor te kiezen. Mocht dit niet het geval zijn dan is het advies om alleen voor het vaste blok (5 jaar) te gunnen en vol in te zetten op het ontwikkelen van extra verwerkingscapaciteit in Nederland, bij voorkeur met andere waterschappen. Voor de lange termijn is het advies om gezamenlijk met STOWA en de andere waterschappen in te zetten op innovatie om nieuwe, nog duurzamere slibketens te ontwikkelen.

Na dit besluit hebben wij bovenstaande besluiten verder uitgewerkt. Bij deze uitwerking bleek dat de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest eveneens een aanbesteding voor slibeindverwerking aan het voorbereiden zijn. Aansluitend bij punt 2 van het besluit van 29 januari 2019 wordt nu voorgesteld om gezamenlijk met deze twee waterschappen een aanbesteding te doen.

Door een gezamenlijke aanbesteding komt er meer slib op de markt voor slibeindverwerking. De gezamenlijke hoeveelheid slib kan (nieuwe) marktpartijen stimuleren om extra – duurzame – capaciteit voor slibeindverwerking te realiseren. Bij het realiseren van nieuwe slibeindverwerking door marktpartijen past, vanwege nieuwe investeringen door die marktpartijen, geen contractduur van 5 jaar, daarmee is punt 1 van het besluit niet meer aan de orde. Voorgesteld wordt om 10, 15 of 20 jaar als vaste aanbestedingstermijnen uit te vragen, waarbij iedere termijn met optionele blokken van 5 jaar verlengd kan worden tot 30 jaar. Uiteindelijk zal op fictief laagste prijs gedurende een vastgestelde contractduur gegund worden, waarbij er één slibeindverwerkingstarief komt voor alle drie de waterschappen. De afspraken tussen de waterschappen Hunze en Aa's, Noorderzijlvest en Drents Overijsselse Delta zullen in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd.

Duurzaamheid in de keten willen we stimuleren door hier bij de eisen en gunningscriteria rekening mee te houden. Zo wordt als een van de eisen bij het slibtransport HVO (biodiesel) voorgeschreven en kunnen bij de gunningscriteria het nuttige gebruik van de energie-inhoud van slibkoek en de terugwinning van fosfaat extra gewaardeerd worden.

Voorgesteld wordt dat het algemeen bestuur het dagelijks bestuur mandateert om de samenwerkingsovereenkomst, gunningscriteria en (mogelijk) een plafondbedrag vast te stellen en de aanbesteding uit te voeren.

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,  
ir. E. de Kruijk

de waarnemend dijkgraaf,  
P.A. Zoon